

МРНТИ 14.29.21
УДК 376.37

Бекбаева З.Н.¹, Айтбекова Ж.Д.²

¹ п.ғ.к., аға оқытушы

² Арнайы педагогика мамандығының магистранты
Абай атындағы қазақ ұлттық университеті
Алматы қаласы, Қазақстан

ЗИЯТЫ ЗАҚЫМДАНҒАН (F70) БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ СӨЙЛЕУ ТІЛІН ДАМУДАҒЫ ОЙЫННЫҢ РӨЛІ

Аңдатпа

Бұл мақалада зияты зақымданған (F70) бастауыш сынып оқушыларының сөйлеу тілін дамытудағы ойынның рөлі кеңінен талданды. Зияты зақымданған балалар ерекше білімді қажет ететін балалар тобының бірі және сипаты бойынша күрделі құрылымға ие бұзылыс болып табылады. Зияты зақымдануы зақымдану деңгейіне қарай F70, F71, F72 және F73 сияқты негізгі 4 топқа бөлінеді. Зият зақымдануы жағдайында балалардың танымдық, моторлық және сөйлеу тілінің дамуында бұзылыстар орын алады. Танымдық қызметтердің белсенділігінің төмендеуі, мотор саласындағы әлсіздіктер мен қажу, сөйлеу тілінің артта қалуы – осы белгілердің барлығы зияты зақымданған балаларға тән белгілер.

Аталған бұзылысы түрлерінің ішінде олардың сөйлеу тілін дамыту мәселесі өзектілікке ие болып табылады. Зияты зақымданған (F70) балалардың сөйлеу тілінің барлық жағы зардап шегіп, қалыпты жағдайдан артта қалады. Атап айтқанда, олардың сөздік қорының деңгейі төмен, синтаксистік және морфологиялық құрылымдар бұзылысқа ұшырайды. Сонымен қатар, балалардың басым бөлігінде фонематикалық есту қабілеті зардап шегеді.

Зерттеу жұмысына зияты зақымданған балалардың сөздік қорының деңгейі тексеріліп, оларды ойын арқылы дамыту жұмысы ұйымдастырылды. Л.С. Выготский концепциясы мен С.Д. Забрамная зерттеулері негізінде ойын арқылы сөздік қорын дамыту, белсендіру жұмысы өткізілді. Ұйымдастырылған жұмыстың негізінде ойын тәсілі зияты зақымданған балалар үшін тиімді әрі нәтижелі әдіс деп тұжырымдалды.

Түйінді сөздер: зият зақымдануы, сөздік қоры, сөйлеу тілі, синтаксис, фонематикалық есту, ойын, дидактикалық ойын, морфология.

Бекбаева З.Н.¹, Айтбекова Ж.Д.²

¹ к.п.н, ст.преподаватель

² магистрант по специальности Специальная педагогика
Казахский национальный педагогический университет им. Абая
г. Алматы, Казахстан

РОЛЬ ИГРОВОГО ПОДХОДА В РАЗВИТИИ РЕЧИ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ С НАРУШЕНИЕМ ИНТЕЛЛЕКТА (F70)

Аннотация

В данной статье широко проанализирована роль игры в развитии речи младших школьников с поражением интеллекта (F70). Дети с интеллектуальным повреждением являются одной из групп детей, которым необходимы особые знания, и расстройством, которое по характеру имеет сложную структуру. Интеллектуальное повреждение подразделяется на 4 основные группы, такие как F70, F71, F72 и F73, в зависимости от степени повреждения. В случае умственной отсталости возникают нарушения в когнитивном, двигательном и речевом развитии детей. Снижение активности познавательных функций, слабость и утомляемость в двигательной сфере, отставание речи – все эти признаки характерны для детей с интеллектуальными нарушениями.

Среди перечисленных видов нарушений актуальной является проблема развития их речи. Поражаются все стороны речи детей с повреждением интеллекта (F70), отстают от нормы. В

частности, у них низкий уровень словарного запаса, нарушаются синтаксические и морфологические структуры. Кроме того, большая часть детей страдает фонематическим слухом.

В исследовательской работе был проверен уровень словарного запаса детей с интеллектуальными нарушениями, организована работа по их игровому развитию. На основе изучения концепции Л.С. Выготского и Забрамной С.Д. была проведена работа по развитию, активизации словарного запаса через игру. На основе организованной работы был сделан вывод, что игровой подход является эффективным и результативным для детей с интеллектуальными нарушениями.

Ключевые слова: интеллект, словарный запас, разговорный язык, синтаксис, фонематический слух, игра, дидактическая игра, морфология.

Bekbayeva Z.N.¹, Aitbekova Zh.D.²

*^{1,2} candidate of pedagogic science, Kazakh National Pedagogical University named after Abai
master s student of Kazakh National Pedagogical University named after Abai
Almaty, Kazakhstan*

THE ROLE OF THE GAME APPROACH IN THE SPEECH DEVELOPMENT OF YOUNGER SCHOOLCHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITIES (F70)

Annotation

This article extensively analyzes the role of play in the development of speech of younger schoolchildren with intellectual disabilities (F70). Children with intellectual disability are one of the groups of children who need special knowledge, and a disorder that has a complex structure by nature. Intellectual damage is divided into 4 main groups, such as F70, F71, F72 and F73, depending on the degree of damage. In the case of mental retardation, there are violations in the cognitive, motor and speech development of children. Decreased activity of cognitive functions, weakness and fatigue in the motor sphere, lagging speech – all these signs are characteristic of children with intellectual disabilities.

Among the listed types of violations, the problem of their speech development is relevant. All sides of the speech of children with intellectual damage (F70) are affected, they lag behind the norm. In particular, they have a low level of vocabulary, syntactic and morphological structures are violated. In addition, most of the children suffer from phonemic hearing.

In the research work, the level of vocabulary of children with intellectual disabilities was checked, work on their game development was organized. Based on the study of the concept of L.S. Vygotsky and Zabramnaya S.D., work was carried out on the development and activation of vocabulary through the game. Based on the organized work, it was concluded that the game approach is effective and efficient for children with intellectual disabilities.

Keywords: intelligence, vocabulary, spoken language, syntax, phonemic hearing, game, didactic game, morphology.

Кіріспе. Арнайы педагогиканың дамуының барлық сатыларында зияты зақымданған балалардың дамуын зерттеуге үнемі аса мән беріліп, ауқымды зерттеулер жүргізіліп келеді. Бірақ 60-шы жылдардан бастап оларға деген қызығушылық одан әрі арта түсті. Лубовский В.И., А.Р. Маллер, В.С. Мухина, С.Я. Рубинштейн және тағы басқа ғалымдар арнайы педагогиканың теориясы мен практикасына баға жетпес үлес қосты [1; 2; 3; 4].

Балалардағы әртүрлі нейропсихиатриялық бұзылулардың ішінде туа біткен ақыл - ой кемістігі-олигофрениялар жиі кездеседі. Олигофрениямен ақыл-ойдың дамымауы бала кезінен байқалады (кейде психика ғана емес, бүкіл организм де дамымаған), ал деменциямен ақыл-ойы жоғалады. Халықаралық классификацияға сәйкес, ақыл-ой кемістігі кез-келген саланы немесе жеке дағдыларды бағалаудан гөрі адамның қабілеттерін жалпы бағалау негізінде диагноз қойылады. Бұл ретте адамның әлеуметтік жетілуге және бейімделуге қабілетін ескере отырып, дамудың жергілікті микроәлеуметтік жағдайларын, сондай-ақ ата-аналардан немесе науқастарға күнделікті күтімді қамтамасыз ететін адамдардан сұрау кезінде алынған деректерді назарға алады [5].

Зияты зақымданған балалардың педагогикалық-психологиялық дамуын зерттеген әдебиеттерге шолу жасайтын болсақ, олардың барлығы балаларда сөйлеу тілінің дамуының төмендігі туралы зерттеген.

Зияты зақымданған балалардың сөйлеу тілінің ерекшеліктері. Л.С. Выготский алғашқылардың бірі болып сөйлеу психикалық процестердің қалыптасуында шешуші рөл атқарады және жоғары психикалық функциялардың дамуын талдаудың негізгі жолы – сөйлеу әсерінен болатын психикалық процестердің қайта құрылуын зерттеу деп тұжырымдады [6].

Баланың психикалық даму деңгейін сөйлеуді дамыту арқылы да бағалауға болады, өйткені сөйлеу тек қарым-қатынас құралы ғана емес, сонымен қатар жоғары психикалық функцияларды реттеу құралы болып табылады, психикалық даму процесінде орталық орын алады, сондықтан баланың психикалық дамуының көрсеткіштерінің бірі ретінде қызмет етеді [7].

Зияты зақымданған балада есту қабілеті де, сөздер мен сөз тіркестерінің айтылуы да кейінірек пайда болады. Оның сөйлеуі сирек және дұрыс емес. Сөйлеудің бұл күйін тудырған негізгі себептер-кортекстің жабылу функциясының әлсіздігі, барлық анализаторларда, кейде негізінен сөйлеу орталықтарының кез-келгенінде жаңа дифференциалды шартты байланыстардың баяу дамуы. Жүйке процестерінің динамикасының жалпы бұзылуы да теріс рөл атқарады, бұл динамикалық стереотиптерді – анализаторлар арасындағы байланыстарды орнатуды қиындатады [8].

Зияты зақымданған баланың интеллект дамуындағы қиындықтар олардың сөйлеу – моторлық талдағышының бұзылысымен де байланысты болады. себебі, аталған орталықтардың орны мен дамуының механизмі бір арнада болғандықтан бір-біріне тікелей әсер етеді. Сонымен қатар, сөйлеу дамуының ерекшеліктері сөйлеудің кешігуінде ғана емес, сонымен бірге оның қалыптасу сипатында да көрінеді.

Зияты зақымданған балалардың сөйлеу тілінің ерекшеліктеріне келетін болсақ, ең алдымен олардағы морфологиялық және синтаксистік құрылымдардың бұзылысын атап өтуге болады. Балалар ауызша қарым – қатынас кезінде сөйлемдері түсініксіз, грамматикалық әрлеуі бұзылған және сөздердің санының шектелуіне байланысты үйлесімділігі жойылған болып келеді [9].

Жоғарыда аталған сөйлеу тілінің бұзылыстары салдарынан балалардың басым бөлігінде талдау-жинақтау дағдысы да төмен деңгейде қалыптасады. Ал, талдау-жинақтаудың бұзылысы диалогтың артта қалуына ықпал етеді.

Дыбыс айту бұзылыстары туралы айтар болсақ, зерттеушілердің деректерінде балалардағы ең жиі кездесетін дыбыс айту бұзылысы ысқырық және ызың дыбыстар деп тұжырымдалған. Сонымен қатар, дыбыстарды тастап кету, бұрмалау, алмастыру жиі кездеседі [10].

Зияты зақымданған балалардың сөздік қорының дамуында үлкен артта қалулар орын алады. Нақты айтқанда, балалардың белсенді және енжар сөздік қорының теңгерімсіздігі, енжар сөздік қорын белсендіру дағдысының қалыптаспауы, сөздердің сипатының тұрмыстық деңгейден аса алмауы байқалады. Яғни, олардың қарым-қатынасы күнделікті жағдаяттарды игере алғанымен, басқа ортада сөздік қорын пайдалану дағдылары мен біліктері зардап шегеді.

Сөздерді семантикалық құрылымы туралы айтар болсақ, ең алдымен, сөздерді ұқсас белгілері бойынша алмастыруды, жалпылама атауды атап өткен жөн. Мысалы, бала бір лексикалық топқа жататын заттардың барлығын тек жалпы атаумен немесе алмастырылған жалқы атаумен атайды [11].

Сонымен қатар, зияты зақымданған балалардың танымдық қызметтерінің қабылдау ерекшеліктеріне байланысты олар заттардың бөліктеріне назар аудармайды. Ал, бұл сөйлеу тілінің семантикалық-морфологиялық құрылымына кері әсер етеді. Балалар көлікті көргенімен, оның дөңгелегін, рөлін, есігін бірден атап айтып бере алмайды.

М.П. Феофановтың айтуынша, қалыпты интеллектпен 8-9 жастағы бала сөйлеуде жеткілікті түрде қолданатын 22 үстеуді жақсы біледі, ал, зияты зақымданған балалар бұл жаста 5-6 ғана үстеуді қолдана алады [12].

Сөйлеу тілінің грамматикалық құрылымындағы артта қалулар олардың белгілі бір нұсқауларды орындауы, шылауларды, қосымшаларды, үстеулерді қолдануы кезінде айқын байқалады. Осы бұзылыстың себебінен балалардың хабарлама мәтіндері қарапайым, логикалық байланыстарсыз және сөздердің құрылымы бұрмаланған болып келеді.

Зерттеу әдістері және материалдары. Жоғарыда аталған сөйлеу тілінің ерекшеліктерін ескере отырып, зияты зақымданған балалардың сөздік қорының деңгейін анықтау бойынша зерттеу жұмысы ұйымдастырылды. Зерттеу жұмыстары үшін төмендегі әдістер қолданылды:

1. «Жедел такт» [13].

Мақсаты: белсенді сөздік қорының даму деңгейін анықтау.

Құрал – жабдықтар: 40 сурет.

Барысы: балаларға 40 сурет арты-артынан ұсынылып, олардың атауын атауға тапсырма беріледі. Тапсырманы орындауға жалпы көлемі 2 минут беріледі.

Бағалау жүйесі:

3 балл – жоғары деңгей – бала берілген уақыт ішінде 33 – 40 сөзді дұрыс атайды.

2 балл – орташа деңгей – бала берілген уақыт ішінде 25 – 32 сөзді дұрыс атайды.

1 балл – төмен деңгей – бала берілген уақыт ішінде 0 – 24 сөзді дұрыс атайды.

«Мұқият бол» әдісі[14].

Мақсаты: заттық және іс – әрекеттерді білдіретін сөздерді игеру деңгейін анықтау.

Құрал – жабдықтар: суреттер.

Барысы: экспериментатор балаға белгілі бір әрекет түрін атайды. Бала оны орындауға қажетті затты суреттен көрсетеді.

Ұсынылатын әрекет түрлері:

Мен бұл затпен тамақ жеймін – *қасық*;

Мен бұл затпен тісімді жуамын – *щетка*;

Мен бұл заттармен ойнаймын – *доп, қуыршақ*;

Мен бұл затпен су ішемін – *стакан*;

Мен бұл затты сабаққа пайдаланамын – *кітап, қалам*;

Мен бұл затқа қаламмен жазамын – *дәптер*;

Мен бұл затты аяғыма киемін – *туфли*;

Мен бұл затпен шашымды тараймын – *тарақ*;

Мен бұл затпен музыка тыңдаймын – *құлаққап*;

Мен бұл затпен алысқа барамын – *көлік*.

Бағалау жүйесі:

3 балл – жоғары деңгей – берілген тезистердің 7 – 10 дұрыс жауап береді.

2 балл – орташа деңгей – берілген тезистердің 5 – 6 дұрыс жауап береді.

1 балл – төмен деңгей - берілген тезистердің 0 – 4 дұрыс жауап береді.

Нәтижелері. Зерттеу жұмысының анықтаушы бөлімінде «Жедел такт» және «Мұқият бол» әдістерінің нәтижелері анықталды. Зерттеу әдістері бойынша мынадай деңгейлер алынды.

Кесте 1. Зерттеу әдістерінің нәтижелері

Р/с	Қатысушының №	Жедел такт	Мұқият бол
		Баллдары	Баллдары
1	№ 1	1	2
2	№ 2	2	1
3	№ 3	1	2

Кестеден көріп отырғанымыздай, сөздік қорының дамуын тексеру бойынша әдістер негізінде төмен баллдар алынды. «Жедел такт» әдісі кезінде балалардың басым бөлігі төмен деңгейге ие болды. Балаларды тексеру кезінде олардың сөздерді айту қарқынының төмендігі байқалды. Балаларға сұрақ қойғаннан кейін жауапты алу уақыты кідіреді. Жауаптар кезінде суреттердің атауын атау кезінде жалқы есімдерді жалпы есіммен атау, оларды ұқсас заттармен шататыру, заттардың атауын оның әрекетімен алмастыру сияқты спецификалық қателіктер кездесті.

Пайыздық қатынастар бойынша қатынастарына келсек, «Жедел такт» әдісі бойынша 0 % жоғары деңгей, 33 % орташа, 67 % төмен деңгей анықталды.

«Мұқият бол» әдісі бойынша балалардың деңгейі «Жедел такт» әдісімен ұқсас болды. Сөздерді атау мен олардың әрекетін сәйкестендіру кезінде оқушылардың жауаптарында сөйлеу тілінің синтаксистік, морфологиялық жағының бұзылғандығы, сөздік қорының енжар формасының басымдығы анықталды. Аталған әдіс кезінде экспериментатордың әрекеттерді атауы кезінде оқушы оларды зат атауымен сәйкестендіре алмады.

Оқушылар суреттерді таңдау кезінде олардың мәнін жеке лексикалық бірлік ретінде қарастыра алмады. Соның салдарынан сөздердің мағынасын түсіне алмау жағдайы жиі кездесті.

Сонымен, «Мұқият бол» әдісі бойынша оқушылардың 60 % орташа, 40 % төмен деңгейге ие болды. Бұл әдіс бойынша да жоғары деңгей анықталмады.

Нәтиженің талқылануы. Жүргізілген зерттеу жұмысының негізінде зияты зақымданған балалардың сөздік қорының даму деңгейінің төмен екендігі анықталды. Анықталған нәтижелердің

төмендігі мен түзетуді қажет етуіне байланысты оқушылардың сөздік қорын дамыту үшін ойын тәсілін қолдануды ұсынамыз. Ойынның өзекті және қызықты формасына байланысты оны логопедиялық жұмыстың белсенді әдісі ретінде қарастырамыз. Ойынның рөлін анықтау және нақтылау үшін Л.С. Выготскийдің «жақын арадағы даму аймағы» мен «өзекті даму аймағы» концепцияларын негізгі алуға болады. Аталған концепцияларды қолдана отырып, балалардың өзекті аймағының ойын жасында екендігін анықтай аламыз. Ал, оны жақын арадағы даму аймағына жеткізу логопедтің ойынды кіріктіруі нәтижесінде жүзеге асырылады. Сонымен қатар, ойын оқу қызметінің бастапқы кезеңіндегі бастауыш сынып оқушыларының танымдық қызметтерін дамытуға, оларды белсендіруге және тынығуына мүмкіндік береді.

Зияты зақымданған балалардың сөздік қорын дамытуда ойынды қолдану кезінде олардың мазмұнын кеңінен талдау арқылы енжар сөздік қорын белсенді түріне ауыстыруға болады. Себебі, ойын кезінде қолданылатын көрнекілік құралдар, тірек құралдарының кең болуына байланысты жаңа сөздерді сөздік қорына енгізуіне ықпал етеді.

Қорытынды. Зияты зақымданған оқушылардың педагогикалық – психологиялық ерекшеліктерін зерттеу олардың сөйлеу тілінің артта қалуын анықтай отырып, оны дамыту қажеттілігін тудырды. Біздің ойымызша, сөздік қоры сөйлеу тілінің барлық құрылымдық бөлігінің ішіндегі ең маңыздысы деп ойлаймыз. Себебі, сөздік қорының белсенді және кең болуы жағдайында өзге құрылымдық жағын дамыту әлдеқайда жеңіл болады деп тұжырымдаймыз[15].

Біздің зерттеуіміздің шеңберінде зияты зақымданған бастауыш сынып оқушыларының сөздік қорының дамуының бастапқы деңгейі анықталып, оны дамытудағы ойынның рөліне болжам жасалынды. Ойынның әдістемелік және теориялық негізін есепке ала отырып, ойынның сөздік қорды дамытудағы мынадай рөлдерін бөліп көрсетеміз:

1. ойын – мектеп жасына дейінгі және бастауыш сынып оқушыларындағы белсенді қызмет түрі болып табылады. яғни, «сензитивті кезеңін» пайдалана отырып, ойын оқушыларды дамытудағы негізгі әдіс рөлін атқарады.

2. ойын мазмұндық жағынан кең құрылымға ие әдіс болғандықтан оны логопедиялық сабақтардың міндетті құрылымдық бөлігі ретінде қарастыру оның негізгі оқыту әдісі рөлін арттырады [16].

Қорыта айтқанда, ойын тәсілін бастауыш сынып оқушыларының сөздік қорын дамытудағы рөлін негізге ала отырып, сәйкес педагогикалық шарттарына сай қолдану нәтижелі және тиімді деп бағалауға болады.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. Кинаш, Е. А. Подготовка к письму детей с отклонениями в развитии : метод. пособие для педагога / Е. А. Кинаш. – М. : Парадигма, 2010. – 80 б.
2. Лубовский, В. И. Психологические проблемы диагностики аномального развития детей / В.И. Лубовский.– М.: Педагогика, 1989.–104 б.
3. Маллер, А.Р. Воспитание и обучение детей с тяжелой интеллектуальной недостаточностью: учеб. пособие для студентов высш. пед. учеб. заведений / А. Р. Маллер, Г. В. Цикото. – М.: Академия, 2003. – 208 б.
4. Мухина, В. С. Детская психология : учеб. для студентов пед. интов / В. С. Мухина. – М. : Апрель-Пресс, 1999. – 315 б.
5. Рубинштейн, С.Я. Психология умственно отсталого школьника : учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / С. Я. Рубинштейн. – М. : Просвещение, 1986. – 192 б.
6. Выготский Л.С. Мышление и речь // Собр. соч.: в 6 т. – Том 2. – М., 2018. – 53 б.
7. Семенович, А.В. Нейропсихологическая диагностика и коррекция в детском возрасте: учеб. пособие для студентов вузов / А.В. Семенович. – М. : Академия, 2007. – 474 б.
8. Эльконин, Д. Б. Детская психология : учеб. пособие для студентов вузов / Д. Б. Эльконин. – М. : Академия, 2007. – 194 б.
9. Сухарева, Г.Е. Клинические лекции по психиатрии детского возраста : в 3 т. / Г. Е. Сухарева. – М. : Медгиз, 1965. – Т. 1. – 458 б.
10. Исаев Д.Н. Умственная отсталость у детей и подростков. Руководство. – СПб: Речь, 2003. 391 б.

11. Movkebayeva Z.A., Oralkanova I.A., Mazhenov B., Beysenova A., Belenko O. The model of formation of readiness of teachers to work in conditions of inclusive education// *International Journal of Environmental and Science Education*. - ISSN: 1306-3065.-№11.-2016

12. Z. Movkebaeva, I. Denissova (with co-authors. Students Attitude towards Co-Education with Disabled People in Higher Education Institutions. *Journal of Entrepreneurship Education Research Article: 2017 Vol: 20 Issue: <https://www.abacademies.org/articles/students-attitude-towards-coeducation-with-disabled-people-in-higher-education-institutions-6917.html>*

13. Бернштейн, Н. А. Очерки по физиологии движений и физиологии активности / Н.А. Бернштейн. – М.: Медицина, 1966. – 172 б.

14. Гвоздев А.Н. Вопросы изучения детской речи. – М.: Академия педагогических наук РСФСР, 2014. – 86 б.

15. Гришина, Е. Г. Обучающе – диагностическая система для исследования высших психических функций / Е. Г. Гришина, И. П. Лукашевич, В. М. Шкловский // *Информационные процессы*. – 2004. – № 1. – 24-31 б.

16. Волкова, Л.С., Туманова, Т.Е., Филичева, Т.Е., Чиркина, Г.В. Логопедия. Методическое наследие: Пособие для логопедов и студ. дефектол. фак. пед. вузов / Под ред. Л.С. Волковой: В 5 кн. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 153 б.

МРНТИ 14.29.29

УДК 376.37

Утепбаева А.А.,¹ Жиенбаева Н.Б.,² Наурызбаев Б.А.³

¹ «8D01901 – Дефектология: Арнайы педагогика бойынша мамандарды дайындау» мамандығының 2 курс докторанты, a.uterbayeva@mail.ru

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті (Алматы, Қазақстан)

² Психология ғылымдарының докторы, профессор, zh_nadejda@mail.ru,

³ ақпараттық технологиялар кафедрасының аға оқытушысы, nbasom_1989@mail.ru
Alikhan Bokeikhan University (Семей, Қазақстан).

5-7 ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДА СӨЙЛЕУ БҰЗЫЛЫСТАРЫН ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ АРҚЫЛЫ ДИАГНОСТИКАЛАУ ЖАҒДАЙЫ

Аңдатпа

Мақалада қазіргі таңда жасанды интеллект арқылы диагностикалаудың жағдайы қарастырылған. Жасанды интеллектті сөйлеу бұзылыстарын диагностикалауға бағытталған зерттеу жұмыстарының талдануы берілген. Жаңа ақпараттық технологияларды қолданудың тиімділігі қарастырылған.

Түйінді сөздер: жасанды интеллект, білім беру, білім беру технологиялары, диагностика, сөйлеу бұзылыстары, арнайы білім беру.

Утепбаева А.А.,¹ Жиенбаева Н.Б.,² Наурызбаев Б.А.³

¹ Докторант 2 курса специальности «8D01901 – Дефектология: подготовка специалистов по специальной педагогике», a.uterbayeva@mail.ru

² доктор психологических наук, профессор, zh_nadejda@mail.ru

Казахский национальный педагогический университет имени Абая (Алматы, Казахстан)

³ старший преподаватель кафедры информационных технологий, nbasom_1989@mail.ru
Alikhan Bokeikhan University (Семей, Казахстан).

СОСТОЯНИЕ ДИАГНОСТИКИ РЕЧЕВЫХ НАРУШЕНИЙ У ДЕТЕЙ 5-7 ЛЕТ С ПОМОЩЬЮ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА

Аннотация

В статье рассматривается состояние диагностики с помощью искусственного интеллекта. Представлен анализ исследовательской работы, направленной на диагностику речевых нарушений с